

•HELMΕΡΑ•

ΟΔΗΓΟΣ ΥΠΟΒΡΥΧΙΟΥ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ

Προετοίμασε τη βουτιά σου..

- ✦ Βουτάμε πάντα με ζευγάρι.
- ✦ Επιβεβαιώσε πως οι συνθήκες θα επιτρέψουν μια ασφαλή βουτιά.
- ✦ **Πρώτα εσύ.** Εξοπλίσου πάντα με γάντια, ολόσωμη στολή και σημαδουράκι θέσης. Κανείς ποτέ δεν απόλαυσε πραγματικά έναν καθαρό βυθό έχοντας τραυματιστεί ή μολυνθεί στην προσπάθεια...
- ✦ Χρησιμοποίησε για τη συλλογή **διχτάκι με μεγάλο άνοιγμα ματιού**. Αυτό θα βοηθήσει να ξεφύγουν οι οργανισμοί που παγιδεύτηκαν κατά λάθος.
- ✦ **Ενημέρωσε τις αρχές** και λάβε τις αντίστοιχες άδειες για τη διεξαγωγή υποβρύχιου καθαρισμού.

Ο υποβρύχιος καθαρισμός..

- ✦ **Ξεκίνα** με μία πρώτη λεπτομερή καταγραφή απορριμμάτων από την επιφάνεια. Μετά την πρώτη συγκομιδή θα βλέπεις μόνο αιωρούμενη ύλη.
- ✦ **Έλεγξε την πλευστότητά σου** καθόλη τη διάρκεια του καθαρισμού. Έχε υπόψη σου πως το διχτάκι σου θα βαρύνει κατά τη διάρκεια του καθαρισμού. Δεν θέλεις να αναστατώσεις τον πυθμένα ούτε να τραυματίσεις τους οργανισμούς που ζουν εκεί.
- ✦ **ΜΗΝ χρησιμοποιείς τη δική σου πλευστότητα** για να ανελκύσεις αντικείμενα.
- ✦ **Η ποσότητα και ο όγκος δεν μετράνε.** Θέσε προτεραιότητα για τη συλλογή απορριμμάτων βάζοντας σε πρώτη θέση την ασφάλειά σου!

Έλεγξε το πριν το μαζέψεις..

- ✦ Βεβαιώσου πως το αντικείμενο που πρόκειται να μαζέψεις δεν φιλοξενεί κάποιον οργανισμό. Κόψε και άνοιξε τα αλουμινένια κουτάκια και τις κονσέρβες πριν τα μαζέψεις.
- ✦ Ανακίνησε τα αντικείμενα για να βγάλεις την άμμο ή τα πετραδάκια από το εσωτερικό τους.

Μάζεψε..

- ✦ Ανακυκλώσιμα υλικά που δεν φιλοξενούν υδρόβια ζωή.
- ✦ Αντικείμενα που μπορεί να περιέχουν επιβλαβή υλικά όπως μπαταρίες ή δοχεία λιπαντικών και καθαριστικών.

•HELMEPA•

- ✳️ Αιχμηρά αντικείμενα που μπορεί να προκαλέσουν τραυματισμούς όπως σπασμένα γυαλιά και σκουριασμένα καρφιά. Όσο ρηχότερα τα βρεις, τόσο σημαντικότερο να τα μαζέψεις.

Αντικείμενα στόχοι..

- ✳️ Πλαστικές σακούλες & μπουκάλια
- ✳️ Κονσέρβες
- ✳️ Μπαταρίες
- ✳️ Αποτσίγαρα

Άφησε...

- ✳️ Αντικείμενα που έχουν αφομοιωθεί από τον πυθμένα ή τον ύφαλο και δεν είναι εύκολο να αποκολληθούν.
- ✳️ Αντικείμενα που έχουν καλυφθεί τουλάχιστον στο ήμισυ με υδρόβια ζωή.
- ✳️ Οργανικά υλικά (ξύλα, κλαδιά, κόκαλα, αποφάγια) και αδρανή υλικά που δε δημιουργούν σοβαρό αισθητικό ή άλλο πρόβλημα (τούβλα, πέτρες, κεραμικά, τσιμεντόλιθους κλπ)

Ενημέρωσε τις Αρχές για...

- ✳️ Υπερμεγέθη ή πολύ βαριά αντικείμενα.
- ✳️ Μεταλλικά βαρέλια και δοχεία με πιθανό επικίνδυνο περιεχόμενο.
- ✳️ Μεταλλικά αντικείμενα σε προχωρημένο στάδιο οξείδωσης.
- ✳️ Αλιευτικό εξοπλισμό που παραμένει ενεργός.

Μετά τη βουτιά σου...

- ✳️ Χώρισε τα απορρίμματα σε ανακυκλώσιμα και μη.
- ✳️ Φρόντισε να τα συλλέξει η υπηρεσία καθαριότητας του Δήμου.

Ο υποβρύχιος καθαρισμός είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος να συνεισφέρουμε στην προστασία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων ώστε να τα απολαύσουν και οι επόμενες γενιές.

Ενημερωθείτε για τις τεχνικές κατάδυσης και τους κανονισμούς που ισχύουν στην περιοχή.

•HELMEPA•

Ομάδες αντικειμένων με βάση τις επιπτώσεις τους στο θαλάσσιο περιβάλλον.

★ Αντικείμενα που καλύπτουν μεγάλη έκταση του πυθμένα.

Ρουχισμός, πλαστικά καλύμματα, μοκέτες... Τα συγκεκριμένα αντικείμενα καλύπτουν την υδρόβια ζωή του πυθμένα περιορίζοντας τη φωτοσύνθεση ενώ παράλληλα μειώνουν στο ελάχιστο την τροφή που φτάνει στους βενθικούς οργανισμούς. Έτσι σύντομα αλλάζει ριζικά η δομή της βιοκοινότητας τοπικά κάτω από το αντικείμενο.

★ Αντικείμενα που αποτελούν ψευδή λεία για θαλάσσιους οργανισμούς.

Μπαλόνια, σακούλες και τσιγάρα και φίλτρα τσιγάρων... Η κατάποση μη οργανικών αντικειμένων τα οποία είναι δύσπεπτα προκαλεί αίσθημα πλήρωσης στον οργανισμό και σαν συνέπεια ψάρια, θηλαστικά και πουλιά μπορεί να πεθάνουν από ασιτία.

★ Πηγές επιβλαβών ουσιών.

Δοχεία καθαριστικών, λιπαντικών και καυσίμων. Μπαταρίες ηλεκτρικών συσκευών και αυτοκινήτων... Ανάλογα με το είδος και της συγκέντρωσης της ουσίας οι επιπτώσεις μπορεί να είναι άμεσες ή μακροχρόνιες.

Η άμεση τοξικότητα προκαλείται μετά από έκθεση σε μεγάλες συγκεντρώσεις (π.χ. μετά από μεγάλη διαρροή) και έχει ως συνέπεια την καταστολή βασικών λειτουργιών των οργανισμών έως και θάνατο. Μέσω της μακροχρόνιας έκθεσης οι ουσίες κατακρατούνται στους ιστούς των οργανισμών (βιοσυσσώρευση) και μεταφέρονται στην τροφική αλυσίδα (βιομεταφορά). Με αυτόν τον τρόπο ένας ρύπος μεταφέρεται με το χρόνο και γεωγραφικά, μακριά από το σημείο απόρριψής του.

Μέσα σε έναν οργανισμό οι ρύποι δρουν σε πολλά επίπεδα. Είτε προκαλώντας μεταλλάξεις και καρκινογένεσις είτε καταστέλλοντας τις λειτουργίες ιστών και οργάνων. Τέλος επηρεάζουν άμεσα τους πληθυσμούς και τη συμπεριφορά τους διαταράσσοντας την ισορροπία των βιοκοινοτήτων.

★ Αλιευτικός εξοπλισμός.

Εγκαταλειμμένες παγίδες για αστακούς και καβούρια, αλιευτικά δίχτυα, ομοιώματα δολωμάτων...

Τα **δίχτυα** είναι μια πολύ ιδιαίτερη περίπτωση, δεν είναι απλά σκουπίδια: έχουν σχεδιαστεί για να συλλαμβάνουν θαλάσσιους οργανισμούς. Για αυτόν το λόγο ισχύουν τα παρακάτω:

1. Αν το δίχτυ έχει μείνει πολύ καιρό στο βυθό και έχει διαλυθεί ή έχει μαζευτεί σαν κουβάρι ή είναι τελείως απλωμένο στον πυθμένα, τότε έχει χάσει την "συλληπτική" του ικανότητα, έχει

•HELMEPA•

ενσωματωθεί και λειτουργεί περισσότερο θετικά παρά αρνητικά προς το θαλάσσιο περιβάλλον.

2. Αν το δίχτυ δεν έχει καταστραφεί κι έχει "όρθια" τμήματα που συνεχίζουν να ψαρεύουν τότε διακρίνουμε δύο περιπτώσεις:

α) Αν το δίχτυ έχει χαθεί πρόσφατα, φέρει ελάχιστους εδραίους οργανισμούς κι είναι σχετικά ελεύθερο (π.χ. σε αμμώδη βυθό) χωρίς να είναι μπλεγμένο σε ύφαλο ή κάποια κατασκευή: είναι η μοναδική περίπτωση που ενδείκνυται να ζητήσουμε τη συνδρομή κάποιου επαγγελματία ψαρά (ή και γερανού αν μιλάμε για μεγαλύτερα δίχτυα) ώστε να το ανελκύσουμε.

β) Σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση "ενεργού" δικτυού που συνεχίζει να ψαρεύει, το πιο συνετό κι εύκολο που μπορούμε να κάνουμε ως αυτοδύτες είναι να κόβουμε με κάποιο μαχαίρι ή ειδικό εργαλείο όσο περισσότερα τμήματα μπορούμε κάθε φορά που βουτάμε εκεί, καταστρέφοντας το και μειώνοντας έτσι την αποτελεσματικότητά του.

★ Αντικείμενα μεγάλου μήκους.

Πετονιές, σχοινιά και ιμάντες συσκευασίας... Λόγω του μεγάλου τους μήκους καταλήγουν να μπερδεύονται σε προεξοχές των υφάλων και έτσι γρήγορα γίνονται ένα με αυτούς. Ξεμπερδεύουμε προσεκτικά ή κόβουμε με ειδικό εργαλείο τα τμήματα που δεν φέρουν οργανισμούς.

Μερικές τελευταίες συμβουλές..

- ★ **Άφησε το γεμάτο δικτάκι σου στο νερό** για λίγη ώρα πριν το απομακρύνεις ώστε να αποδράσουν όσοι οργανισμοί δεν έφυγαν νωρίτερα.
- ★ **Κάνε το συνηθισμένο!** Μην καθαρίζεις μόνο μια φορά το χρόνο και μόνο σε οργανωμένες εκστρατείες. Τα σκουπίδια δυστυχώς δεν έχουν εποχή και όσο νωρίτερα τα εντοπίσεις, τόσο καλύτερα. Προτίμησε να έχεις πάντα το δικτάκι σου μαζί και να απομακρύνεις τα σκουπίδια που συναντάς σε κάθε βουτιά σου, ακόμα κι αν είναι μόνο δυο-τρία.
- ★ **Θυμήσου...** η καταγραφή των απορριμμάτων είναι πολύ σημαντική! Έτσι η HELMEPA και το Ocean Conservancy θα μελετήσουν τι καταλήγει στις θάλασσες μας!

Ο Οδηγός αυτός έχει καθαρά συμβουλευτικό χαρακτήρα και δημιουργήθηκε από τη HELMEPA με τη συνδρομή του μη κερδοσκοπικού Συλλόγου Ερασιτεχνών Αυτοδυτών "ΤΗΘΥΣ" και των περιβαλλοντικών οργανισμών Ocean Conservancy και Project Aware.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε επίσης να συμβουλευτείτε το ["Divers Against Debris Survey Guide"](#) του Project Aware